

«Бекітемін»
«Өрнек ауылының ЖОББМ» КММ
мектеп директоры;
Бигатова М.С.
31 тамыз 2022 жыл

2018 жылғы жаңартылған мазмұны бойынша
жалпы орта білім беру деңгейінің
1-11 сыныптары үшін
«Өмір қауіпсіздігі негіздері» бойынша
2022-2023 оқу жылына арналған
«Өрнек ауылының жалпы білім беретін мектебі» КММ
білім беру бағдарламасы

"ТІРШІЛІК ҚАУІПСІЗДІГІ НЕГІЗДЕРІ"
білім беру бағдарламасы бойынша
2018 жылғы жаңартылған мазмұн бойынша
жалпы орта білім беру деңгейінің 1-11 сыныптары үшін

Жаңартылған білім беру мазмұнының оқу бағдарламасы өзгеріске ұшырады және 1998 жылғы оқу бағдарламасынан өзгені. Жаңартылған білім беру мазмұны бағдарламасының бөлімдерінің материалдары студенттерге зерттеу және іздеу жұмыстарында, түрлі эксперименттер жүргізуде және өздерінің шығармашылық идеяларын білдіруде мүмкіндігінше дербестік беру үшін ұсынылған. Жаңартылған бағдарламаның ерекшеліктерінің бірі-әр бөлімнен кейін өз жұмыстарының тұсаукесерін өз бетінше дайындау. Оқушының тәуелсіз іс-әрекетінің барлық түрлері күнделікті өмірде алған білімдерін, дағдылары мен дағдыларын қолдана алатындай функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған. Әр бөлімде практикалық жұмысты орындау кезінде бұл қызмет түрі шамамен берілген. Мұғалім қолда бар материалдар, құралдар мен жабдықтарды негізге ала отырып, оқушыларға үлгілі бұйымды орындау негізінде ұқсас бұйымды әзірлеуді ұсынуға құқылы. Қауіпсіздік және тотенше жағдайларды қорғау" бірінші бөлімі бөлімге ауыстырылды "Адамның қауіпсіздігі және қорғалуы" және ол жаңа тақырыпты зерделеу және практикалық жұмыстарды жүргізу кезінде жаңартылған мазмұнның әрбір бөлімінде қарастырылған. "Медициналық Білім және балалардың денсаулығын сақтау негіздері" екінші бөлімі бөлімдерге ауыстырылды **1-4 сыныптардағы "денсаулық және салауатты өмір салты негіздері"және" медициналық білім негіздері".**

5-сыныпта "табиғи сипаттағы қауіптер", "техногендік сипаттағы қауіптер", "тотенше жағдай және қауіпсіздік", "азаматтық қорғау"сияқты бөлімдер бар. Тіршілік қауіпсіздігі негіздері және ақпараттық технологиялар бөлімі 10-сыныпта Азаматтық қорғау және медициналық білім негіздері бойынша сабақтарды көздейді, ол Қазақстан Республикасының халқын дүлей зілзалалардан, ірі авариялардан, апаттардан және терроризм актілерінен қорғау жөніндегі бейбіт және соғыс уақытында жүзеге асырылатын іс-шаралар туралы материалды қамтиды. Технологиялық дайындыққа арналған бөлім 11-сыныпта Жол қозғалысы ережелерін және автокөлік құралдарын қауіпсіз жүргізуді зерттеуді қарастырады.

1 тарау.

Жалпы ережелер 1-4 сыныптардағы "тіршілік қауіпсіздігі негіздері" оқу курсының мазмұны "дүниетану" оқу курсы аясында жүзеге асырылады:

-1-3 сыныптарда жылдық оқу жүктемесі 6 сағат, 4 сыныпта-10 сағат, бастауыш сынып мұғалімдері;

- 5-9 сыныптарда дене шынықтыру мұғалімдері жылдық оқу жүктемесімен 15 сағат "дене шынықтыру" оқу курсы шеңберінде іске асырады;

- 10-11 сыныптарда "Бастапқы әскери және технологиялық даярлық" оқу курсы шеңберінде іске асырылады, жылдық оқу жүктемесі 12 сағат, Бастапқы әскери даярлықты ұйымдастырушы - оқытушылар. Тіршілік қауіпсіздігі

негіздері бойынша сабақтар міндетті болып табылады және оқу уақытында өткізіледі.

Жалпы білім беретін орта мектептердің 10-сыныптарында Бастапқы әскери және технологиялық даярлық бағдарламасына кіретін "ОБЖ" бөлімі (12 сағат) зерделенеді. Жалпы білім беретін орта мектептердің 11-сыныптарында "технологиялық дайындық" бөлімі (34 сағат) зерделенеді, онда жол қозғалысы ережелерін және автокөлік құралдарын қауіпсіз жүргізуді зерделеу көзделген.

2 тарау.

Оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру "Тіршілік қауіпсіздігі негіздері "

Бағдарламасының 1-4 сыныптар

БӨЛІМДЕР БОЙЫНША ОҚУ САҒАТТАРЫН ШАМАМЕН ЕСЕПТЕУ

Бөлімнің атауы	Сыныптар бойынша сағат саны				Жалпы сағат саны
	I	II	III	IV	
1. Адамның қауіпсіздігі және қорғанысы	4	4	4	6	18
2. Денсаулық және салауатты өмір салтының негіздері	2	2	2	2	8
3. Медициналық білім негіздері				2	2
Барлығы	6	6	6	10	28

1 сынып №	мерзімі	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны
1	Қыркүйек	Көше тосын сыйларға толы	1
2	Қазан	Жаяу жүргіншілер өткелдері	1
3	Желтоқсан	Реттелетін қиылыстар. Бағдаршам	1
4	Наурыз	Автобус пен троллейбуспен жүру	1
5	Сәуір	Сіз қайда және қайда ойнай алмайсыз.	1
6	Мамыр	Қорытынды сабақ	1
Барлығы:			6

2 сынып №	мерзімі	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны
1	Қыркүйек	Оқушылардың көшелер мен жолдардағы мінез-құлқының негізгі ережелері	1
2	Қазан	Реттелмейтін қиылыстар	1
3	Желтоқсан	Реттеуші және оның сигналдары	1
4	Наурыз	• Трамваймен және басқа көлік түрлерімен жүру.	1
5	Сәуір	Мектепке жол (сіздің күнделікті маршрутыңыз.)	1
6	Мамыр	Қорытынды сабақ	1
Барлығы:			6

3 сынып №	мерзімі	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны
1	Қыркүйек	Көшедегі балалардың мінез-құлық ережелері және жолға	1
2	Қазан	Жолды тағы қайдан өтуге болады	1
3	Желтоқсан	Жол белгілері және жол белгілері	1
4	Наурыз	Алғашқы медициналық көмек жарақаттар	1
5	Сәуір	Сіз велосипедшісіз	1
6	Мамыр	Қорытынды сабақ	1
Барлығы:			6

бөлім және тақырып атауы	Сағат саны
1.Адамның қауіпсіздігі және қорғанысы	6
1.1 жол-қауіптілігі жоғары аймақ	1
1.2 көліктегі мінез-құлық ережелері жүйесі	1
1.3 тұрғын үйдегі өрт	1
1.4 пәтерлерді ұрылар мен қарақшылардан қорғау	1
1.5 Табиғи ортадағы адам қауіпсіздігі	1

1.6 жергілікті заттар мен компас белгілері бойынша бағдарлау негіздері	1
2. Денсаулық және салауатты өмір салты негіздері	2
2.1 дұрыс тамақтану	1
2.2 жұқпалы аурулардың алдын алу негіздері I	1
3. Медициналық білім негіздері	2
3.1 әртүрлі жарақат түрлері туралы түсінік	1
3.2 жарақат алған кездегі алғашқы медициналық көмек	1
Барлығы:	10

"ТІРШІЛІК ҚАУІПСІЗДІГІ НЕГІЗДЕРІ"
БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ БӨЛІМДЕРІ БОЙЫНША ОҚУ САҒАТТАРЫН
ШАМАМЕН ЕСЕПТЕУ 5-10 сыныптар

Бөлімнің атауы	Сынып бойынша сағат саны						Жалпы сағат саны
	5	6	7	8	9	10	
Адамның қауіпсіздігі және қорғанысы	5			3	6	1	15
табиғи қауіптер	3	4	8				15
техногендік сипаттағы қауіптер	2			8			10
Қоршаған орта және денсаулық адам			3				3
Төтенше жағдай және қауіпсіздік		6			6		12
Азаматтық қорғау						9	9
Денсаулық және салауатты өмір салтының негіздері	3	3	3	3	2		14
Негіздері медициналық білім	2	2	1	1	1	2	9
Барлығы:	15	15	15	15	15	12	87

ОҚУ УАҚЫТЫН ТАҚЫРЫПТАР БОЙЫНША
ШАМАМЕН БОЛУ

5 сынып

Бөлімнің атауы	Сағат саны
1. Адамның қауіпсіздігі және қорғанысы	5
1.1 су-газ жүйелерін пайдалану- тұрғын үймен электрмен жабдықтау	1
1.2 өрттердің сипаттамасы және жіктелуі тұрмысқа	1
1.3 көшеде жеке қауіпсіздікті қамтамасыз ету	1

1.4 Экстремизм және терроризм: негізгі ұғымдар	1
1.5 қоғамға қарсы мінез-құлық: Кәмелетке толмағандардың қоғамға қарсы мінез-құлқы үшін жауапкершілігі	1
2. Табиғи сипаттағы қауіптер	3
2.1 біз және табиғат	1
2.2 табиғи апаттар және адам үшін ықтимал зардаптар	1
2.3 климатогеографиялық жағдайлардың өзгеруі	1
3. Техногендік сипаттағы қауіптер	2
3.1 химиялық ластану және оның салдары	1
3.2 атом энергетикасы объектілерінің қауіптілігі	1
4 Салауатты өмір салтының негіздер	3
4.1 Салауатты өмір салтының негіздер	1
4.2 қозғалыс белсенділігі-денсаулық кепілі	1
4.3 тамақтану гигиенасы	1
5. Медициналық білім негіздері	2
5.1 дәрілік препараттармен және тұрмыстық химия құралдарымен улану кезіндегі көгерулер мен абразиялар кезіндегі алғашқы медициналық көмек	1
5.2 таңу және таңу туралы түсінік. Пысықтау әр түрлі таңғыштарды қолдану дағдылары	1
Барлығы	15

**ОҚУ УАҚЫТЫН ТАҚЫРЫПТАР БОЙЫНША
ШАМАМЕН БӨЛУ**

6 сынып

Бөлім атауы	Сағат саны
1. Төтенше жағдай және қауіпсіздік.	6
1.1 бағдарлау және анықтау әдістері уақыт.	1
1.2 оттың түрлері және олардың негізгі тәсілдері асылдандыру.	1
1.3 элементтерден баспана жабдықтары.	1
1.4 су мен тамақ іздеу.	1
1.5 апат сигналдары.	1
1.6 киілетін Апаттық Қор, жабдықтау және пайдалану ережелері.	1
2. Табиғи қауіптер	4
2.1 әсер ететін табиғи факторлар адам денсаулығына	1
2.2 улы өсімдіктер мен саңырауқұлақтар	1
2.3 улы жыландар мен жәндіктер	1
2.4 кездесуде қауіпсіз мінез-құлық ережелері жабайы жануарлар	1
3. Денсаулық және салауатты өмір салтының негіздері	3
3.1 ауа мен судың ластануының адам денсаулығына әсері	1
3.2 психоактивті заттар мен есірткілерді қолданудың алдын алу	1
3.3 компьютердің адам денсаулығына әсері	1
4. Медициналық білім негіздері	2
4.1 жеке гигиена және бірінші табиғи жағдайда медициналық көмек көрсету. Жылу және жылу кезіндегі алғашқы медициналық көмек	1
4.2 улы жыландар мен жәндіктердің шағуына Алғашқы медициналық көмек. Жорықтағы ең типтік жарақаттар, олардың алдын алу және көрсету алғашқы медициналық көмек.	1
ВСЕГО	15

ОҚУ УАҚЫТЫН ТАҚЫРЫПТАР БОЙЫНША ШАМАМЕН БӨЛУ

7 сынып

Бөлім атауы	Сағат саны
1. Табиғи қауіптер	8
1.1 қауіпті және төтенше жағдайлар, жалпы ұғымдар мен анықтамалар	1
1.2 жер сілкінісі. Себептері және ықтимал салдары	1
1.3 су тасқыны. Су басқан аумақтардан эвакуациялау тәсілдері	1
1.4 Орман және дала орттері, олардың салдары. Оқшаулау және сөндіру әдістері	1
1.5 қар көшкіні, боран және қар көшкіні	1
1.6 Торнадо, дауыл және дауыл ақ	1
1.7 халықты төтенше жағдайлардан қорғау табиғи сипаттағы	1
1.8 оқушылардың табиғи апаттар кезіндегі іс-әрекеттері аймақ	1
2. Қоршаған орта және адам денсаулығы	3
2.1 қоршаған ортаның ластануы және мүмкін адам денсаулығының бұзылуы	1
2.2 Климаттың өзгеруі және оның денсаулыққа әсері адам	1
2.3 қалалардың тұрмыстық қалдықтары және оларды кәдеге жарату	1
3. Денсаулық және салауатты өмір салтының негіздері	3
3.1 ересектермен қарым-қатынас кезінде жасөспірімнің жеке басын қалыптастыру	1
3.2 Стресс және оның жасөспірімге әсері	1
3.3 жасөспірім мен қоғамның қарым-қатынасы. Кәмелетке толмағандардың жауапкершілігі	1
4. Медициналық білімнің негіздері	1
4.1 Жарақат алған және ауырған кездегі алғашқы медициналық көмек сынық кезінде, қан кету кезінде. Суға бату кезіндегі алғашқы медициналық көмек	1
Барлығы:	15

ОҚУ УАҚЫТЫН ТАҚЫРЫПТАР БОЙЫНША ШАМАМЕН БӨЛУ

1-бөлім. Табиғи сипаттағы қауіптер

Қауіпті және төтенше жағдайлар, жалпы ұғымдар мен анықтамалар

Авариялар, қауіптілік, қауіпсіздік, төтенше жағдайлар. Қауіпті жағдайлардың экстремалды жағдайлардан айырмашылығы. Төтенше жағдайларды жіктеу.

Жер сілкіністері. Туындау себептері және ықтимал салдары

Геологиялық сипаттағы табиғи апаттар. Жер сілкінісі және оның ықтимал салдары. Жер сілкінісінің күші. Халықты жер сілкінісінің зардаптарынан қорғау жөніндегі іс-шаралар. Авариялық-құтқару жұмыстары.

Су тасқыны. Су басқан аумақтардан эвакуациялау тәсілдері

Су тасқынының түрлері. Жіктеу. Су тасқыны кезіндегі халықтың іс-әрекеті. Зардап шеккендерді құтқару тәсілдері, оларды эвакуациялау.

Орман және дала өрттері, олардың салдары. Оқшаулау және сөндіру тәсілдері

Табиғи өрттердің себептері. Сөндіру ерекшеліктері. Дала өрттерін сөндіру тәсілдері. Халықты қорғау жөніндегі іс-шаралар. Төменгі және жоғарғы орман өрттері. Орман өрттерінен қорғау. Халықты орман және дала өрттері аймақтарынан эвакуациялау.

Қар құрсауы, борандар және көшкіндер

Пайда болу себептері. Қорғану тәсілдері. Жеке қауіпсіздікті сақтау бойынша ұсынымдар.

2-бөлім. Қоршаған орта және адам денсаулығы

Қоршаған ортаның ластануы және адам денсаулығының ықтимал бұзылуы

Жалпы сипаттама. Химиялық және биологиялық ластану. Адам ағзасының қоршаған ортаның ластануына реакциясы. Өнеркәсіптік шудың ағзасына әсері.

Климаттың өзгеруі және оның адам денсаулығына әсері

Климатты және ауа райын жіктеу. Климаттың өзгеруінің шаруашылық және экономикалық салдары. Халықты климаттық өзгерістерге бейімдеу. Өзгерістердің адам денсаулығына әсері

Қалалардың тұрмыстық қалдықтары және оларды кәдеге жарату

Тұрмыстық қалдықтардың өсу проблемалары. Қатты тұрмыстық қалдықтарды жіктеу. Сұрыптау түрлері. Кәдеге жарату және қайта өңдеу тәсілдері.

3-бөлім. Денсаулық және салауатты өмір салты негіздері

Ересектермен өзара қарым-қатынаста жасөспірім тұлғасын қалыптастыру

Жасөспірімнің тұлғасын қалыптастырудағы қарым-қатынас рөлі. Жасөспірімнің әлеуметтік дамуына отбасы мен ата-ананың ықпалы. Жасөспірімнің ересектермен қарым-қатынас жасау ерекшеліктері.

Стресс және оның жасөспірімге әсері

Қазіргі қоғамның стресс-проблемасы. Жасөспірімнің басқыншылық мінез-құлқы психологиялық қорғаудың көрінісі ретінде. Стресстің жасөспірімнің денсаулығына әсері. Стрессті қалай жеңуге болады.

Жасөспірім мен қоғамның өзара қарым-қатынасы. Кәмелетке толмағандардың жауапкершілігі.

Жасөспірім жасайтын құқық бұзушылықтардың негізгі себептері. Құқықтық білімнің қажеттілігі. Кәмелетке толмағандарға жазалау түрлері.

4-бөлім. Медициналық білімнің негіздері

Жарақат алған және сынған кездегі алғашқы медициналық көмек

Қысымды таңу ережесі.

Мұрын қан кетуін тоқтату. Шиаларды салу. Қол астындағы құралдардан жасалған зембілдер. Сыну кезіндегі тасымалдау ережесі

Қан кету кезіндегі алғашқы медициналық көмек

Қан кетуді тоқтату үшін артерия түрлері және оларды қысу орындары. Қан тоқтататын жгут салу ережесі. Веналық және капиллярлық қан кетулерді тоқтату.

Суга бату кезіндегі алғашқы медициналық көмек

Су айдынынан зардап шеккен адамды алудың негізгі ережелері. Есі дұрыс адамға суга батқан кезде алғашқы көмек. Реанимациялық іс-шаралар кешені.

Қысымды тану ережесі. БҚ аялдау

3-СЫНЫП

Бөлімнің атауы

**Сағат
саны**

І Техногендік сипаттағы қауіптер

8

1.1 Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туралы жалпы ұғымдар, бойынша жіктеу түрлеріне және олардың пайда болу түрлеріне

1

1.2 Өрт және жарылыстар

1

1.3 Шығарындылары бар өндірістік авариялар қауіпті химиялық заттарды

1

1.4 Қоршаған ортаны қорғау

1

Химиялық қауіпті объектілердегі авариялар

1.5 Шығарындылары бар өндірістік авариялар радиоактивті заттардың

1

1.6 Радиоактивті заттар кезінде халықты қорғау авариялар

1

1.7 Гидродинамикалық авариялар

1.8 Экологиялық тепе-теңдіктің бұзылуы

2. Адамның қауіпсіздігі және қорғалуы

3

2.1 Қылмыстық жағдайда мінез-құлық ережесі

1

2.2 Жастар ортасындағы экстремизм құбылысы; фанаттар, спорттық жанкүйерлер

1

2.3 Қаладағы жеке адамның қауіпсіздігін техникалық және медициналық қамтамасыз ету

1

3. Денсаулық және салауатты өмір салты негіздері

3

3.1 Адамның жеке денсаулығы, оның дене, рухани және әлеуметтік мәні

1

3.2 Шудың адам денсаулығына әсері

1

4. Медициналық білімнің негіздері

1

4.1. Жарақаттану түрлері. Қысқы жарақаттанудың себептері. Жаралы инфекцияның қауіптілігі. Күйік кезіндегі алғашқы медициналық көмек. Қан кетуді тоқтату тәсілдері. Ереже

1

Барлығы:

15

ОҚУ УАҚЫТЫН ТАҚЫРЫПТАР БОЙЫНША ШАМАМЕН БӨЛУ

1-бөлім. Техногендік сипаттағы қауіптер

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туралы жалпы ұғымдар.

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың халық үшін себептері мен ықтимал салдары. Жіктеу. Техногендік қауіптер мен қатерлердің негізгі сипаттамалары. Негізгі ережелер мен мінез-құлық алгоритмдері. техногендік сипаттағы ТЖ туындау қаупі кезінде.

Орт және жарылыстар

Пайда болуының негізгі себептері. Өндірістегі өрттер мен жарылыстардың салдары. Ескерту шаралары.

Қауіпті химиялық заттардың шығарындылары бар өндірістік авариялар

Химиялық қауіптілік дәрежесі. Қауіпті заттарды адам ағзасына әсер ету дәрежесі бойынша жіктеу. Халықты химиялық қорғау ерекшеліктері.

Химиялық қауіпті объектілердегі авариялар кезіндегі мінез-құлық қағидалары мен қорғау шаралары

Халықты хабардар ету жүйесі. Жеке ұжымдық қорғау құралдарын дайындау. Жұқтырылған жерде жүріп-тұру ережесі. Эвакуациялауға дайындық іс-шаралары. Радиоактивті заттар шығарындыларымен өндірістік авариялар

Радиоактивті заттардың шығарындылары бар авариялардың түрлері.

Аумақтарды радиоактивті жұқтыру. Жұқтыру аймақтары. Радиацияның адам ағзасына әсері.

Радиоактивті авариялар кезінде халықты қорғау

Қорғаудың негізгі тәсілдері. Халықтың құлақтандыру белгісі бойынша іс-қимылдары. Радиоактивті заттармен залалданған ауданда әрекет ету тәртібі және мінез-құлық ережесі. Жеке қорғану құралдарын пайдалану. Радиоактивті зақымдану кезіндегі алғашқы көмек.

Гидродинамикалық авариялар

Гидротехникалық құрылыстар. Гидродинамикалық авариялардың себептері мен түрлері. Гидродинамикалық авария жағдайындағы халықтың іс-әрекеті. Гидродинамикалық апаттан кейін халықтың қауіпсіз мінез-құлық ережесі.

Экологиялық тепе-теңдіктің бұзылуы

Экологиялық қауіптілік факторлары. Атмосфераның, табиғи сулардың, топырақтың ластануы. Шудың ластануы. Күнделікті өмірде экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі ұсынымдар.

2-бөлім. Адамның қауіпсіздігі және қорғалуы Криминогендік жағдайда мінез-құлық ережесі

Сіздің қалаңызда, шағын ауданда қауіптілігі жоғары орындар. Қауіпсіз мінез-құлықтың негізгі ережелері. Ахуалдық міндеттерді шешу.

Жастар ортасындағы экстремизм құбылысы: фанаттар, спорттық жанкүйерлер

Жастар субмәдениеттері. Интернеттегі экстремизм.

Жастар ортасындағы экстремизмнің алдын алу шаралары. Экстремистік қызметті жүзеге асырғаны үшін жауапкершілік.

Қаладағы жеке адамның қауіпсіздігін техникалық және медициналық камтамасыз ету Бейнебақылау жүйесі, Шұғыл көмек қызметтері, Озін-өзі қорғаудың қарапайым құралы бола алатын заттар. Сатып алуды жүзеге асыру ережесі. Үй қобдишасы. Қиын сәтте түсе алатын заттар жиынтығы.

3-бөлім. Денсаулық және салауатты өмір салты негіздері

Адамның жеке денсаулығы, оның дене, рухани және әлеуметтік мәні

Қоғамдық және жеке денсаулық.

Жеке денсаулықтың негізгі құрамдас бөліктері. Дене денсаулығы. Рухани денсаулық. Әлеуметтік денсаулық.

Шудың адам денсаулығына әсері

Зиянды шулар және олардың адамға әсері. Рұқсат етілген нормалар. Шудан қалай қорғану керек. Адам денсаулығына қайырымдылық әсер ететін шулар.

Киім және аяқ киім - ыңғайлы және қауіпсіз

Киімнің сапасы мен қасиеттері. Аяқ киімді дұрыс таңдау. Күнделікті күтім. Дұрыс сақтау. Спорттық киім.

4-бөлім. Медициналық білімнің негіздері

Жарақаттану түрлері. Қысқы жарақаттану себептері

Балалардың тұрмыстық жарақаттануы.

Көше жарақатының себептері. Балалар мен жасөспірімдерде жарақаттанудың алдын алу жөніндегі шаралар. Көктайтақ - қысқы жарақаттанудың басты себебі.

Жаралы инфекцияның қауіптілігі.

Күйік кезіндегі алғашқы медициналық көмек

Асептика және антисептика. Дезинфекциялау құралдары. Термиялық күйік кезіндегі алғашқы көмек. Практикалық жұмыс.

Бас пен кеудеге стерильді таңғыш салу ережесі.

Басына «чепец», «тар» түріндегі таңу.

Арқа аймағына крест тәрізді таңу. Кеудеге таңғыштар: спиральді және крест тәрізді.

ОҚУ УАҚЫТЫН ТАҚЫРЫПТАР БОЙЫНША ШАМАМЕН БӨЛУ

9-СЫНЫП

Бөлім атауы	Сағат саны
1. Адамның қауіпсіздігі және қорғалуы	6
1.1 Қазіргі заманғы деңгейді қалыптастыру қауіпсіздігі саласындағы халықтың тіршілік ету	1
1.2 Терроризмге және діни экстремизмге қарсы күрес жүйесі	1
1.3 Террористік акт қауіпі төнген кезде мінез-құлық қағидалары	1
1.4 Төтенше жағдайлардың алдын алу және зорлаушылар мен бұзақылардың шабуылы. Өзін-өзі қорғаудың психологиялық тәсілдері	1

1.5 Алаяқтықтың негізгі түрлері. Ереже алаяқтардан қорғау.	1
1.6 Топтың психологиялық көрінісі. Ереже топтағы қауіпсіз мінез-құлық.	1
2. Төтенше жағдай және қауіпсіздік	6
2.1 Төтенше жағдайлар туралы жалпы ұғымдар	1
2.2 Экстремалдық жағдайлардың адам мамандығына тәуелділігі	1
2.3 Төтенше жағдайларда аман қалуға дайындық	1
2.4 Табиғатта адамның дербес өмір сүруі	1
2.5 Тұрғын үйдегі авариялық сипаттағы төтенше жағдайлар	1
2.6 Көліктегі авариялық сипаттағы төтенше жағдайлар Қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін қала тұрғындарын жабдықтау	1
3. Денсаулық және салауатты өмір салты негіздері	2
3.1 Салауатты өмір салты және оның құрамдас бөліктері. Отбасы және салауатты өмір салты	1
3.2 АИТВ инфекциясы және ЖҚІБ. Алдын алу	1
4. Медициналық білімнің негіздері	1
4.1 Алғашқы медициналық көмек көрсетуге арналған қол астындағы құралдар. Жаппай зақымдану кезіндегі алғашқы медициналық көмек. Жоғары дозаға шалдығу кезіндегі алғашқы медициналық көмек	1
Барлығы:	15

ОҚУ УАҚЫТЫН ТАҚЫРЫПТАР БОЙЫНША ШАМАМЕН БӨЛУ

1-бөлім. Адамның қауіпсіздігі және қорғалуы

Тіршілік қауіпсіздігі саласындағы халықтың қазіргі заманғы мәдениет деңгейін қалыптастыру

Тіршілік қауіпсіздігі саласында білімді, іскерлікті және дағдыларды сіңіру. Халықты моральдық-психологиялық даярлау. Тіршілік қауіпсіздігі саласындағы білімді насихаттау.

Терроризмге және діни экстремизмге қарсы күрес жүйесі

Терроризм және оның көріністері. Қоғам мен мемлекеттің террористік қауіп-қатерлерден қауіпсіздігін қамтамасыз ету шараларының жүйесі «Терроризмге қарсы күрес туралы» ҚР Заңы. Қазақстан Республикасында діни экстремизм мен терроризмге қарсы іс-қимыл жөніндегі мемлекеттік бағдарлама.

Террористік акт қаупі төнген кезде мінез-құлық қағидалары

Егер сіз күдікті затты тапсаңыз. Көпесдегі атыс кезінде өзін қалай ұстау керек? Егер кепілдікке алынған болса. Террористерде кепілге алынған адамның мінез-құлық қағидалары.

Зорлаушылар мен бұзақылардың шабуылынан алдын алу және өзін-өзі қорғау қағидалары.

Қорғану құралдары мен тәсілдері.

Өзін-өзі қорғаудың психологиялық тәсілдері. Дене дайындығы. Өзін-өзі қорғаудың қарапайым тәсілдерін пысықтау бойынша практикалық сабақ.

Алаяқтықтың негізгі түрлері. Алаяқтардан қорғау ережесі.

Күнделікті өмірде жиі кездесетін алаяқтық түрлері. Алаяқтардан қорғау ережесі.

Тобырдың психологиялық көрінісі. Тобықтағы қауіпсіз мінез-құлық ережесі.

Тобырдың мінез-құлық психологиясы. Адамның тобырдағы мінез-құқы. Ең қауіпті жерлер. **Сақтық шаралары.**

Егер сен қозғатып келе жатқан тобырдың ішінде қалсаң, мінез-құлық ережесі.

2-бөлім. Экстремалдық жағдай және қауіпсіздік Экстремалдық жағдайлар туралы жалпы ұғымдар

Экстремалдық жағдайдың өзіне тән ерекшеліктері. Қазіргі әлемде өмір сүру проблемалары. Табиғатта, мегаполисте төтенше жағдайлардың неғұрлым әдеттегі жағдайлары.

Төтенше жағдайлардың адам мамандығына тәуелділігі

Біліктілігі жеткіліксіз. Сыртқы жағдайлардың күрт өзгеруі. Техниканың, көлік құралдарының істен шығуы.

Төтенше жағдайларда аман қалуга дайындық

Психологиялық дайындық. Техникалық даярлық. Сыртқы ортаның әсерінен қорғау.

Ахуалдық міндеттерді шешу.

Адамның табиғатта дербес өмір сүруі

Мәжбүрлі автономия. Стресс және оны еңсеру. Байланыс және сигнал беру.

Жабдықтау және жабдықтау. **Практикалық сабақ.**

Тұрғын үйдегі авариялық сипаттағы төтенше жағдайлар

Тұрғын үйдегі авариялық жағдайлардың негізгі түрлері. Үй-жайды су басу кезіндегі авариялық жағдайды талдау. Өрт кезінде мінез-құлық ережесі. Ахуалдық міндеттерді шешу.

Көліктегі авариялық сипаттағы төтенше жағдайлар

Қазіргі заманғы қауіптілігі жоғары көлік-аймағы. Кез келген көлік жағдайында қолданылатын негізгі қағидаларды әзірлеу. Көліктегі қауіпсіз мінез-құлық бойынша дағдыларды пысықтау.

Қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін қала тұрғынын жабдықтау

Төтенше және төтенше жағдайларда қауіпсіз мінез-құлықтың негізгі дағдыларын пысықтау бойынша практикалық сабақ.

3-бөлім. Денсаулық және салауатты өмір салты негіздері Салауатты өмір салты және оның құрамдас бөліктері

Біздің денсаулығымыз осыған байланысты. Салауатты өмір салтын құраушылар.

АҚТҚ инфекциясы және ЖҚТБ

АҚТҚ инфекциясы және иммунитет. АҚТҚ-ны беру жолдары. АҚТҚ және ЖҚТБ белгілері. Алдын алу және емдеу.

Нашақорлықтың алдын алу

Жасөспірімдер нашақорлығының ерекшеліктері. Жасөспірімдер нашақорлығының себептері. Жою тәсілдері. Жасөспірімдер нашақорлығының алдын алу жөніндегі іс-шаралар.

Отбасы және салауатты өмір салты

Психикалық, ақыл-ой және дене дамуы үшін салауатты өмір салты әдеттері. Отбасында салауатты өмір салтын ұстанудың жеке үлгісі. Рухани денсаулықты дамытудағы отбасылық дәстүрлер.

4-бөлім. Медициналық білімнің негіздері

Алғашқы медициналық көмек көрсетуге арналған қол астындағы құралдар

Жаралар мен құрал-саймандарды дезинфекциялауға арналған қол астындағы құралдар. Таңу материалы және қан кетуді тоқтату құралдары ретінде нені пайдалануға болады. Зардан шеккендерді тасымалдаудың және құтқару жұмыстарын жүргізудің қол астындағы құралдары.

Жаппай зақымдану кезіндегі алғашқы медициналық көмек

Шприц-тюбиктің көмегімен ауырсыну құралдарын енгізу. Жоғарғы тыныс алу жолдарын пырыштан, қаннан, заттан босату. Окпені жасанды желдету және жүрекке тікелей емес массаж жүргізу.

Психикалық белсенді заттарды қабылдауға шамадан тыс дозалау кезіндегі алғашқы медициналық көмек

Психикалық белсенді заттарды пайдалану белгілері. Асқынудың негізгі белгілері. Психикалық белсенді заттарды қабылдауда артық дозалау кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету ережесі.

10-11 сыныптарда «Тыныс-тіршіліктің қауіпсіздігі негіздеріне» «Бастапқы әскери және технологиялық даярлық» оқу курсы шеңберінде бастапқы әскери даярлықты ұйымдастырушы оқытушылар 12 сағат жылдық оқу жүктемесімен іске асырылады.

«Тіршілік қауіпсіздігі негіздері» бойынша сабақтар міндетті болып табылады және жалпы білім беретін мектептердің сабақтарының жалпы кестесіне енгізіледі және оқу уақытында өткізіледі.

Медициналық тақырыптар бойынша сабақтарды медициналық білімі бар немесе арнайы медициналық даярлықтан өткен адамдар жүргізеді.